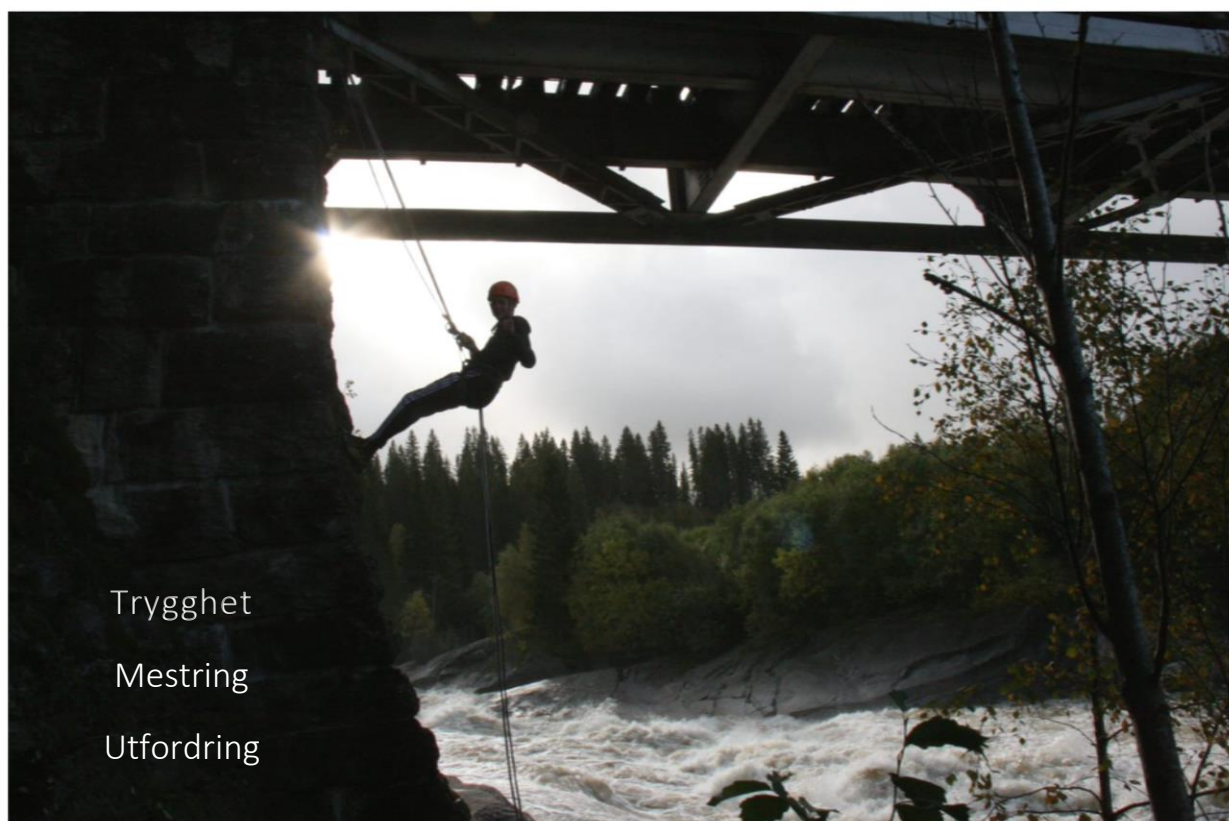

GRONG® kommune

Ungdomsplan

Bildet er tatt av Mari Leksås

Gjelder for perioden 2021 – 2024

Vedtatt i Formannskapet 9. februar 2021

Innledning

Kommunestyret i Grong har vedtatt at det skal utarbeides en tverretattlig ungdomsplan for kommunen. Målgruppen for ungdomsplanen er ungdom i alderen 11- 19 år. Ungdomsplanen vil kun beskrive de områdene som Grong kommune er ansvarlig for. Det er mange andre aktører som er viktige for ungdommer i Grong. Lag og foreninger, næringsliv, politi og andre samarbeidspartnere har også en betydningsfull rolle.

Ungdomsplanen er bygget på fundamentet «*Det er viktig å se ungdommen i en helhet*» og å sette inn tiltak så tidlig som mulig. Det er å viktig å ta «tempen» på ungdomsmiljøet kontinuerlig slik at man kan basere og justere veien videre på funnene. Ungdommens stemme i prosessen har blitt ivaretatt av leder for Ungdomsrådet i Grong, som har deltatt i planutvalget. Det er også innhentet erfaringer fra tidligere ungdomsarbeid, resultat fra spørreundersøkelser gjennomført for ungdommer i alderen 11 år til 19 år, kartlegginger og innspill fra etater og samarbeidende hjelpeinstanser.

Ungdomsplanen skal være ei tverretattlig rettesnor for ungdomsarbeidet i kommunen i perioden 2021 - 2024. Det er lagt vekt på å lage en plan som er kort, forståelig og konkret. Man kunne lagt inn flere titalls gode tiltak, men det er en erkjennelse at de gode tiltakene kommer underveis når alle virksomheter står bak en felles vilje og uttalte mål. Å begrense antall satsningsområder øker også sannsynligheten for at tiltakene gjennomføres, evalueres kontinuerlig, tilpasses ungdomsmiljøet og innarbeides årlig i budsjettet for kommende år. Det er også hensiktsmessig å se Ungdomsplanen og andre planer rettet mot samme målgruppe, f.eks. *Plan mot barnefattigdom*, i sammenheng. Et samspill mellom planer kan øke effekten av tiltakene som iverksettes.

Ungdomsplanutvalget har også lagt stor vekt på *den betydningsfulle voksne* sin rolle. Den som hjelper ungdommer best, er den som til enhver tid oppnår den beste relasjonen til den ene ungdommen, deler av ungdomsmiljøet eller hele ungdomsmiljøet.

Overordnet mål for ungdomsarbeidet

«Ungdomstida i Grong skal oppleves så trygg og god at det føles som et godt alternativ å bo og leve her som voksen.»

Foreslåtte tiltak og prioriterte fokusområder

Planutvalget har funnet områder innenfor ungdomsarbeidet i Grong, som ønskes styrket og utviklet. Områdene som er beskrevet under må videreutvikles.

- Gjeninnføre YES-funksjonen i ungdomsmiljøet
- Sikre møteplasser
- Styrke kulturformidling og aktivitetstilbud
- Fokus på foreldrenettverk og foreldreveiledning
- Bruke ungdoms medvirkning og stemme
- Sikre betydningsfulle voksne i posisjon
- Videreføre det tverretatlige planutvalget

Nærmere beskrivelser

Gjeninnføre YES-funksjonen i ungdomsmiljøet

Grong kommunes YES-team (2008 – 2017) hadde god innsikt og kunnskap om ungdomsmiljøet og enkeltungdommer, og YES har skapt interesse langt utover kommunens og fylkets grenser. Teamet fungerte som hjelpere og støttepersoner på lavterskelnivå for ungdommer med psykiske, sosiale eller praktisk utfordringer i Grong, men også ungdommer som *bare trenger* å snakke med en voksen om hverdagslivet og fremtiden.

Det er usikkert om en identisk satsing på YES vil ha samme effekt i dag, og metodikk, organisering og arbeidsmåte må derfor utredes videre. Ungdomsmiljø og rammebetingelser er endret på disse årene, blant annet p.g.a. økt digital kommunikasjon. Uansett har vi konkludert med at det viktigste er at det avsettes voksne mennesker med engasjement og gnist som kan møte ungdommer og skape fortrolighet, trygghet og hjelpende relasjon. YES-funksjonen, der ungdommene kjenner trygge og lett tilgjengelige tillitspersoner, bør gjeninnføres.

Sikre møteplasser

Ungdomsklubben har vært en viktig møteplass for ungdom i Grong i mange år. Ungdomsklubben representerer en *fri* møteplass som skaper et rom for sosialisering og danning på tvers av alderstrinn, ungdomskulturer og økonomisk status. De siste årene har klubbens status og oppmøte gått ned. Samtidig etterspør ungdomsgruppa i undersøkelsen møteplasser for ungdom. En oppfrisking av ungdomsklubb kan være en av flere muligheter for å møte dette behovet. En godt drevet klubb med dedikerte voksne har en viktig sosial pedagogisk effekt og er en viktig miljøfaktor. Ungdom i aldersgruppa 11 – 13 år etterspør en plass å være, og 16 – 19- åringene bør også nås via slike tilbud. Ellers er det muligheter til å videreutvikle andre tilbud som kan representere en offentlig arena i forbindelse med Kuben, bibliotek mm. Alt tyder på

at dedikerte voksne på slike arenaer er avgjørende for å lykkes, noe som understøttes av ungdomsrepresentasjonen i utvalget.

Styrke kulturformidling og aktivitetstilbud

Ungdom etterspør i liten grad mer kulturaktivitet i spørreundersøkelsene som er gjennomført. Planutvalget observerer dalende interesse og deltakelse i f. eks UKM, og det er for tiden ingen band i Grong. Elevtallene på kulturskolen er stabile og langt fra mindre enn i sammenlignbare kommuner. Men det er få deltakere på kulturskolen over 12 år, som har en større ambisjon som kulturutøver i framtida. Pr. tid er det ingen aktive ungdommer innenfor de tradisjonelle kulturuttrykkene som maling/ tegning, film o.l. Her kan man stille flere spørsmål. Kan vi satse mer på ungdom og kulturutøvelse? Er dette nasjonale trender i ungdomskulturen? Utøver ungdommene kreativiteten på andre og digitale plattformer? Er dette et tilfeldig, forbigående fenomen? Her representerer revy- og teatermiljøet i Grong en motsats til en nedadgående trend for kulturell deltakelse ved å rekruttere og aktivisere en del barn og ungdommer. Uansett mener planutvalget at et mål må være at det alltid må være noen i ungdomsmiljøet som utvikler en større ambisjon om å bli en kulturaktør og at flere deltar i skapende kultur.

Fokus på foreldrenettverk og foreldreveiledning

Å være ungdomsforeldre kan oppleves som vanskelig. Det kan føles ensomt og påvirkes også sterkt av forhold som ligger utenfor heimen. Foreldre er også forskjellige og har ulik bakgrunn, men kjennetegnes av at de kjenner sine barn aller best. I en årrekke har Grong kommune satset på programmet *Kjærlighet og grenser*, et foreldrestøttende tiltak, som del av det generelt forebyggende arbeid rettet mot ungdom. *Kjærlighet og grenser* kan ha gått ut på dato som verktøy, og Grong bør tenke nytt og gjerne utvikle nye verktøy i arbeidet for å styrke foreldre og samtidig veilede ungdom, spesielt fra 7.klasse og gjennom ungdomsskolen.

Bruke ungdoms medvirkning og stemme

Det er økt fokus på ungdoms stemme og muligheter til å medvirke i saker som angår dem. Ungdom har kompetanse og lokal kunnskap som er viktig i utviklingen av Grong fram i tiden. De har rett til å bli sett, få si sin mening og bli hørt, både i familien, i barnehage og skole, i nærmiljøet og i lokalsamfunnet. Medvirkning i praksis er en vanskelig øvelse, men gevinstene kan være mestring, trygghet og eierskap til bygda si. Ungdomsplanarbeidet er en mulighet til å sette ungdomsmedvirkning på dagsorden i Grong.

Sikre betydningsfulle voksne i posisjon

Et gjentakende tema for alt ungdomsarbeid og all ungdomssatsing, er at noen arenaer må være friplasser der ungdommer selv utvikler aktivitet og kultur uten en

sterk involvering fra *de voksne*, det offentlige og det organiserte foreningslivet. Noen ganger må vi også være modige og velge hva vi *ikke* skal gjøre og *ikke* gripe inn, slik at ungdom selv kan få utvikle kulturer, seg selv og miljøet. Dette fører gjerne til at de selv justere hverandres atferd (selvjustis) når det kreves.

Men selv i slike “frisoner” for ungdom, finnes det alltid betydningsfulle voksne både i frivillighet, næringsliv og offentlige satsinger som står bak- og sammen med ungdommene. Enten det dreier seg om tilrettelegging, aktivisering, midler og ressurser, omsorg og bistand, myndiggjøring, veiledning og trygghet med sin tilstedeværelse. Planutvalget mener at det må sikres at lokalsamfunnet har mange slike voksne som yter i kraft av sin person eller stilling. Grong kommune må ha ungdomsarbeidere og andre stillinger som har dette som sine primære arbeidsoppgaver og ansvar, og disse bør satses på.

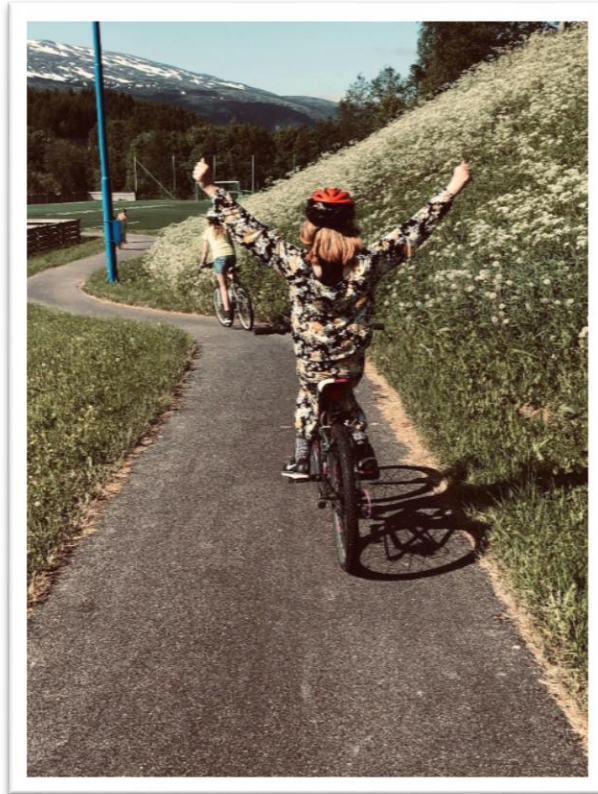
Men i det helhetlige ungdomsarbeidet bør det også satses på at mange flere kjenner ansvaret og meningen med å kunne bruke av sin tid til å bygge og styrke enkeltungdommer og grupper uansett samfunnsposisjon, så lenge de kan være i posisjon til å utgjøre en forskjell for ungdommene. Planutvalget peker på at noen i kommunen må ha en dedikert funksjon for å samordne, opprette, oppdage og framsnakke slike utviklerroller for enkeltungdommer og hele ungdomsmiljøet. Slik kan vi sikre at negative utviklingstrekk i ungdomsmiljø ikke får feste seg uten innsyn og involvering. Grong kommune bør kunne svare ut at betydningsfulle voksne er tilgjengelige for ungdommer og *hvem* i kommunen som har dette helhetlige ansvaret.

Videreføre det tverretatlige planutvalget

Det er viktig å opprettholde fokus på ungdomsarbeid også i tiden framover. Ungdomsplanen peker på eksisterende tiltak og en rekke fokusområder som må videreutvikles og konkretiseres. Fokuset “*Det er viktig å se ungdommen i en helhet*” og å sette inn tiltak så tidlig som mulig, må fremheves i aktuelle kontekster. Tankesettene bør gjenspeiles i alt ungdomsrelatert arbeid som gjøres i kommunen.

Ungdomsplanutvalget har gode erfaringer fra å arbeide tverretatlig. Å ha en kommunal arena for diskusjoner på tvers av etater og/eller kommunale planer er nyttig og viktig. En arena hvor fylkeskommune, næring, frivillighet, politi og andre aktuelle aktører kan inviteres inn ved behov. Videre kreves det at tiltakene som iverksettes kan tilpasses de raske skiftene i ungdomsmiljøet. En ungdomsplan må være levende, dynamisk og rulleres fortløpende for å kunne fange opp disse endringene. Det er ikke foreslått noen som er ansvarlig for å drive dette arbeidet framover, holde tråden i ungdomsplanarbeidet, ha oversikt over planer rettet mot ungdom og bidra til et samspill mellom dem. Planutvalget ønsker å foreslå at det tverrfaglige planutvalget videreføres og kan ha bl.a. ha dette som en av sine

arbeidsoppgaver. Ungdomsplanutvalget bør ha samme sammensetning som ved ungdomsplanarbeidet med representanter fra skole, oppvekst og familie på kommunalt nivå, leder kultur, ungdomskontakt og representant fra Ungdomsrådet/ungdomsmiljøet. Andre inviteres etter behov.

Bildet er tatt av Martin Øverhus Hassel

Videreføring av etablerte tiltak

Tiltakene under er allerede etablert i kommunen. De er inndelt etter hvilket rammeområde som har vært ansvarlig for å gjennomføre, evaluere, innarbeide og finansiere tiltakene innenfor sin budsjettamme.

Rammeområde 2

Tiltak
Tilby/være utplasseringsarena for barn og ungdom.
Ha fokus på og tilrettelegge for trening av livsmestringsferdigheter.

Rammeområde 3

Tiltak
Ha passende tiltak for barn og unge som har utfordringer med rus og psykisk helse.
Ha fokus på tilgjengelighet og rask responstid i ungdomsarbeidet.

Rammeområde 4

Tiltak
Ha sommerjobb for ungdom i alderen 16 +.
Ha hybler for ungdom i alderen 16 +.
Tilrettelegge for gode uteområder for barn og unge.
Ivareta og tilrettelegge for barn og unges oppvekstvilkår i plansaker der de berøres.
Ha en ungdomsklubb/møteplass for ungdom mellom 13 og 19 år.
Tilrettelegge for ulike kulturelle satsninger/arrangement for barn og ungdom.
Tilrettelegge for tilbud for barn og unge som ønsker å lære seg å uttrykke seg kunstnerisk.
Ha økonomiske støtteordninger for lag og foreninger som aktiviserer barn og ungdommer.

Bakgrunns materialet for utarbeidelse av ungdomsplan

Tidligere erfaringer med systematisk ungdomsarbeid i kommunen

YES! Hjelpetjenesten for ungdom 12-26 år var virksomt i perioden fra 2008 til 2017, og var bemannet med ca. 2 årsverk fordelt på fire personer. YES hadde til enhver tid mellom 45 og 60 aktive saker de jobbet med, - noen kortvarige og noen over mange år.

Bakgrunnen for opprettelsen av YES var lokale og nabokommuners bekymring rundt utviklingstrekk i samfunn og lokalsamfunn i Grong. YES skulle først og fremst løse utfordringer i ungdomsmiljøet i Grong ved å:

- ✓ få tak i/ bli klar over/ komme i posisjon til ungdom med psykiske eller sosiale utfordringer.
- ✓ å sørge for koordinering og samarbeid rundt ungdommene

I YES-arbeidet var *tillitsperson, gode relasjoner og tilgjengelighet* vesentlige stikkord. Tillitspersonene opererte ute i felten på områder der ungdom ferdes, og var ufarlige voksne som var kjent for ungdomsmiljøet og kjent med lokal ungdomskultur. YES-teamet var tilgjengelige på ungdommenes egne arenaer, og besto av personell som skapte trygghet og tillit i ungdomsmiljøet.

Når problematikk oppsto, kartla YES-teamet først ungdommenes ressurser, altså evner og interesser, og kunne følge ungdommene inn og ut av aktuelle hjelpeapparat om nødvendig. YES drev i utgangspunktet ikke med behandling, men samtaler og tilrettelegging for å løse hverdagsutfordringer, viste seg ofte å kunne ha terapeutisk effekt.

Typiske YES-saker:

- ✓ Drop-out
- ✓ Psykiske vansker, angst, selvbilde, selvskading
- ✓ Ungdom som strever med det sosiale spillet
- ✓ Ungdom mistilpasset i sitt skoleløp
- ✓ Ungdom i krasj med foreldre
- ✓ Ungdom uten «mål og mening»

De fleste henvisninger til YES kom etter hvert fra ungdommene selv eller fra venner, men også fra lege, skoler, BUP, foreldre og noen ganger barnevern. YES ble kjent for å benytte kreative og alternative tilnærminger til ungdommene og deres utfordringer, og hadde et godt omdømme ute blant unge, foreldre og de fleste samarbeidspartnere. YES samarbeidet tett med helsetjeneste, frivilligheten, politi, skoler og foreldre, og tjenesten ble trappet ned i 2017 da situasjonen i ungdomsmiljøet var mindre bekymringsfull.

Resultat spørreundersøkelser

Det er innhentet resultater fra UNGDATA-undersøkelsen i 2017 og 2020, og gjennomført en GOOGLE-spørreundersøkelse våren 2020 for alle ungdommer i alderen 11-19 år.

UNGDATA

Resultatene fra UNGDATA 2017 (ungdomsskole og videregående) og 2020 (kun videregående) viser at Grong-ungdommen er godt fornøyd med foreldrene sine, med skolen de går på og lokalmiljøet sitt. Flertallet oppgir at de har minst en fortrolig venn. De fleste har en aktiv fritid med trening, organiserte aktiviteter, gaming, sosiale medier, lekser og venner. Også flertallet av Grong ungdommen oppgir at de har god fysisk og psykisk helse og at de har troa på framtiden.

I Grong er det noen utviklingstrekk en bør holde øye med. Det er noen ungdommer som bryter regler, har vært tydelig beruset, brukt eller blitt tilbudt hasj eller marihuana, har lav framtidstro og bruker mye tid på skjerm. Resultatene viser også at det er for mange elever som opplever å bli mobbet eller utsatt for trusler om vold og/eller opplever ensomhet.

GOOGLE-undersøkelse

Resultat fra GOOGLE-spørreundersøkelsen viser at de fleste ungdommene har fritidsaktiviteter de deltar på. Mange er fornøyd med det fritidstilbudet som er i Grong, og deltar i idrett og/eller treningsrelaterte aktiviteter. Noen ungdommer deltar ikke i idrett enten fordi det ikke er et tilbud eller fordi de ikke er interessert i idrett. Denne gruppen savner et tilbud.

Flesteparten treffer venner både fysisk og på nett. Når de møtes fysisk så er det ofte gjennom trening, gaming, på Medjå, de er på besøk eller drar på besøk til hverandre. Det er også noen som ikke treffer venner hverken på fritiden eller på nett. Disse ungdommene må en ha et særlig øye til. Ungdommen oppgir at de savner av møteplasser. Forslag som svømmebasseng og en plass å møtes/møte jevnaldrende nevnes av mange.

Når ungdommen blir spurt hvordan det er å være ungdom i Grong oppgir de fleste at det er greit, bra eller ok å være ungdom her. De skriver de opplever samhold, at alle kjenner alle, de har venner og ha noe å drive med på fritida. 1/5 oppgir at det er kjedelig eller ikke greit av forskjellige årsaker. Når en spør hva som ikke er bra, så nevnes mobbing, utestenging, krangling, rusmidler, manglende møteplasser eller at de ikke har noe å gjøre som grunner.